

Nordsamsø Vandværk
Østermarken 8
8305 Samsø

29. januar 2024
Side 1 af 10

Dispensation fra kvalitetskrav for R471811, Nordsamsø Vandværk

Jupiter ID: 79814

Dispensationen omfatter: Overskridelse af kvalitetskravene for R471811 (4-Bis-amido-3,5,6-trichlorobenzenesulfonat) i det vand, der leveres til forbrugerne i Nordsamsø Vandværks forsyningsområde samt forbrugerne ved Hårdmark Vandværk og Sydsamsø Vandværk i det omfang disse vandværker har brug for nødforsyning.

Dispensationen er gældende i tre år og udløber den 29. januar 2027.

Dispensationen revurderes, hvis forudsætningerne for dispensationen ændres væsentligt i dispensationsperioden.

Med venlig hilsen
Aarhus Kommune

Stine Andersen
Civilingeniør

Peter Thastum
Biolog

TEKNIK OG MILJØ
Aarhus Kommune

Natur og Miljø
Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Telefon: 89 40 44 00
Direkte telefon: 29 20 81 78

E-mail:
klimaogvand@mtm.aarhus.dk
Direkte e-mail:
stea@aarhus.dk

Sag: GEO-2023-006081
Sagsbehandler:
Stine Andersen

AFGØRELSE

Denne afgørelse meddeles af Aarhus Kommune i medfør af lov om forpligtende kommunale samarbejder. Ifølge denne lov skal Aarhus Kommune træffe afgørelser i en række sager på vegne af Samsø Kommune.

29. januar 2024
Side 2 af 10

Hermed meddeles dispensation til at levere vand, der ikke overholder kvalitetskravene for R471811 (4-Bis-amido-3,5,6-trichlorobenzenesulfonat). Dispensationen er givet efter § 20 stk. 2 i bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg.

Dispensationen gives på følgende vilkår:

1. Den højst tilladelig værdi for R471811 i dispensationsperioden for drikkevandet fastsættes til 5 µg/L.
2. Der skal udtages prøver mindst en gang årligt til analyse for R471811 fra hver af vandværkets tre borer. Prøverne skal udtages senest 1. juli hvert af de tre år dispensationen løber.
3. Der skal udtages prøver mindst 4 gange årligt fra ledningsnettet til analyse for R471811 hvert af de tre år dispensationen løber. Prøverne skal spredes jævnt over året, hvilket sikres i vandværkets kontrolprogram.
4. Prøverne skal udtages og analyseres af et akkrediteret analysefirma.
5. Senest den 1. august 2025 skal der foreligge en handlingsplan, der beskriver hvilke udbedrende foranstaltninger, der påtænkes gennemført for at sikre en varig overholdelse af kvalitetskravet for R471811. I handlingsplanen skal indgå tidsplan og skøn over omkostningerne.
6. Herværende dispensation kan til enhver tid ændres eller tilbagekaldes, hvis der sker en væsentlig stigning i indholdet af R471811.

Begrundelse

Der er konstateret følgende indhold af R471811 i prøver af det vand der leveres til forbrugerne og indvindes fra vandværkets tre boringer:

29. januar 2024
Side 3 af 10

	Dato	R471811	Grænseværdi*
Behandlet vand	25. maj 2023	1,9 µg/L	0,1 µg/L
DGU nr. 100.97	22. august 2023 10. oktober 2023	3,5 µg/L 5,3 µg/L	-
DGU nr. 100.123	29. marts 2023	0,43 µg/L	-
DGU nr. 100.126	22. august 2023	<0,05 µg/L	-

**Der gælder ikke grænseværdi for grundvand, men kun for det vand, der leveres til forbrugerne.*

Analyseresultaterne i ovenstående skema er de hidtidige eneste kontrolanalyser for R471811, da stoffet blev tilføjet den obligatoriske kontrol i drikkevandsbekendtgørelsen i slutningen af 2022.

Årsag til dispensation

Der er ikke nogen historik fra analyser udtaget før 2023, og derfor er problematikken ny. Vandværket har i forvejen tilladelse til vandbehandling med kulfilter, men for nuværende har det ikke været i stand til at fjerne R471811 tilstrækkeligt.

Formålet med dispensationen er at tillade en overskridelse af kvalitetskravet for R471811 i en periode, mens der findes en varig løsning på, hvorledes kvalitetskravet kan overholdes. Løsningen kan for eksempel være øget fokus på vandværkets pumpestrategi eller en løsning, hvor man renser for R471811.

Det vurderes, at geologien i området hvor Nordsamsø Vandværk indvinder grundvand kun yder ringe beskyttelse af magasinet som derfor er udsat for at miljøfremmede stoffer kan trænge ned i grundvandet. Det peger fund i to ud af tre boringer også på. De to øvrige vandværker på Samsø har også dispensation til overskridelser af drikkevandskvalitetskriterier, og Nordsamsø Vandværk vurderes derfor at være essentiel sammen med de to andre værker ift. vandindvinding til drikkevand på Samsø. Af samme grund og fordi grundvandsressourcen på Samsø er under pres, og det derfor er væsentligt at indvindingen spredes over øen, kan problemet ikke løses ved at blive forsynet fra et nabovandværk.

Prøvetagning i dispensationsperioden

Med baggrund i ovenstående er der stillet vilkår om øget frekvens for analyse af R471811 både for det behandlede vand og for hver af de tre boringer.

På det behandlede vand udtages i forvejen en B-kontrol og fire A-kontroller årligt. De ekstra analyser for R471811 kan indgå som ekstra parametre i A eller B-kontroller, således at det ikke er nødvendigt med ekstraordinære prøvetagninger.

29. januar 2024
Side 4 af 10

I boringerne kan det være nødvendigt med ekstraordinære prøveudtagninger i dispensationsperioden.

Udpumpede vandmængder

Nordsamsø Vandværk udpumper cirka 120-125.000 m³ vand årligt, svarende til cirka 330-340 m³ pr. dag. Der forventes ikke nogen væsentlige ændringer i indvindingsmængde i dispensationsperioden.

Geografisk område

Nordsamsø Vandværk forsyner på hele Nordsamsø. Den sydlige forsyningsgrænse fremgår af kortudsnit i bilag 3. Det berører cirka 1620 husstande. Vandværket har oplyst, at der forsynes én fødevarevirksomhed og flere restauranter. Fødevarestyrelsen er hørt i sagen. Deres udtalelse kan ses nedenfor.

Særlige forholdsregler

Aarhus Kommune vurderer, at det ikke er nødvendigt for forbrugerne at træffe særlige forholdsregler i dispensationsperioden.

Højst tilladelige værdi

Den højst tilladelig værdi i dispensationsperioden sættes til 5 µg/L på baggrund af udtalelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed. Dispensationen kan dog tilbagekaldes eller revideres, hvis der sker en væsentlig stigning i indholdet af R471811 eller parametre relateret hertil, eller hvis ny viden kan begrunde det.

Orientering af vandværkets forbrugere

Vandværkets forbrugere orienteres ved offentliggørelse af denne afgørelse i Samsø Posten og på Aarhus Kommunes hjemmeside. Endvidere opfordres Nordsamsø Vandværk til at offentliggøre dispensationen på sin hjemmeside.

Udtalelser

Styrelsen for Patientsikkerhed er blevet hørt, og vurderer i mail af den 6. december 2023 følgende:

”Styrelsen for Patientsikkerhed vil generelt anbefale, at den højst tilladte værdi for et stof i forbindelse med en dispensation er så lav som mulig.”

Mailen er vedlagt i sin helhed i bilag 1.

Fødevarestyrelsen er blevet hørt, og vurderer i brev af den 27. november 2023 følgende:

"Baseret på DTU's vurdering af indhold af parameteren R471811 (nedbrydningsprodukt fra pesticidet chlorothalonil) fundet ved kontrolanalyser fra Nordsamsø Vandværk, så vurderer vi fødevarer, som produceres med drikkevandet, som værende ikke farlige jf. Fødevarereforordningens artikel 14."

29. januar 2024
Side 5 af 10

Brevet er vedlagt i sin helhed i bilag 2.

KLAGEVEJLEDNING

I henhold til vandforsyningslovens kapitel 13 kan denne afgørelse påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet inden for fire uger. Afgørelsen kan påklages af afgørelsens adressat, enhver med individuel eller væsentlig interesse i sagens udfald samt af visse private interesseorganisationer.

Du klager via Klageportalen, hvilken der er adgang til via <https://naevnenes-hus.dk>. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for den myndighed, der har truffet afgørelsen. Når du klager, skal der indbetales et gebyr takseret efter private eller virksomheder mv. Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er en særlig begrundelse herfor.

Søgsmålsfristen er seks måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Ved spørgsmål til ovenstående kontaktes Aarhus Kommune.

UNDERRETNING OM AFGØRELSEN

Følgende har fået underretning om afgørelsen

- Samsø Kommune, kommune@samsoe.dk (herunder Grete Thunbo (augt@samsoe.dk), Mette Pihlkjær (aumep@samsoe.dk) og Sune Petersen (auspe@samsoe.dk))
- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Vest, trvest@stps.dk
- Vandværkernes Fælleskontor, info@samsovand.dk

BILAG

1. Udtalelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed af 6. december 2023
2. Udtalelse fra Fødevarestyrelsen
3. Afgrænsning af forsyningsområdet

Bilag 1. Udtalelse fra Styrelsen for Patientsikkerhed

29. januar 2024
Side 6 af 10

From: Susanne Hougaard Bennekou <SHOB@STPS.dk>
Sent: 6. december 2023 11:35
To: Stine Elmholt Andersen
Subject: SV: Udtalelse dispensation drikkevandskvalitetskriterie Nordsamsø Vandværk

Follow Up Flag: Opfølgning
Flag Status: Flagged

Kære Stine, Aarhus Kommune,

Styrelsen for Patientsikkerhed vil generelt anbefale, at den højest tilladte værdi for et stof i forbindelse med en dispensation er så lav som mulig.

Styrelsen har ikke yderligere specifikke fare-data til at kvalificere en højest tilladt koncentration af R471811, heller ikke i forhold til potentielt hormonforstyrrende effekter, som DTU tager forbehold for i deres vurdering.

I forhold til det konkrete drikkevand, så kan der i kvalificeringen af en højest tilladt koncentration af R471811 indgå forhold som eksempelvis om der er konstateret CTAS (se DTU's vurdering), eller andre stoffer, herunder pesticider og deres metabolitter. Styrelsen er ikke bekendt med, om der er tilstedeværelse af andre stoffer/pesticider i det pågældende drikkevand.

I henhold til den tidligere udtalelse, vil en dispensation til at tillade en koncentration af 5 µg/l eller 10 µg/l R471811 i sig selv ikke udgøre en akut sundhedsmæssig risiko.

MVH

Susanne Hougaard Bennekou
Chefkonsulent, Ph.D. Humanbiologi
T (dir.) +45 23369254
shob@stps.dk

Styrelsen for Patientsikkerhed
Tilsyn og Rådgivning, Vest
T +45 7222 7979
trvest@stps.dk

Styrelsen for Patientsikkerhed behandler dine personoplysninger. Du kan se mere om, hvordan det foregår og dine rettigheder på <https://stps.dk/da/om-os/data-og-privatlivspolitik/>

Bilag 2. Udtalelse fra Fødevarestyrelsen

29. januar 2024
de 7 af 10

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen

Aarhus Kommune, Teknik og Miljø, Natur og Miljø

Att. Stine Andersen
Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

J.nr. 2023-21-113-26730
Ref. ILAH
Dato: 27-11-2023

CVR-nr.: 55133018

Svar på forespørgsel om drikkevand med overskridelse af drikkevandskvalitetskriterie på parameteren R47181

Fødevarestyrelsen har modtaget din henvendelse af 15. november 2023 og supplerende information den 23. november 2023. Fødevarestyrelsen har derefter anmodet DTU Fødevareinstituttet om at foretage en risikovurdering af det pågældende drikkevand i forbindelse med produktion af marmelade og saft. Vi antager, at DTU's vurdering også dækker anvendelse af det pågældende drikkevand i restauranter.

Baseret på DTU's vurdering (vedlagt) af indhold af parameteren R471811 (nedbrydningsprodukt fra pesticidet Chlorothalonil) fundet ved kontrolanalyser fra Nordsø Vandværk, så vurderer vi fødevarer, som produceres med drikkevandet, som værende ikke farlige jf. Fødevarerforordningens artikel 14.

Har I yderligere spørgsmål er du velkommen til at henvende dig.

Med venlig hilsen

Inge Langborg Vesterbæk

Bilag: Risikovurdering af drikkevand, der anvendes til saft og juice med restindhold af 4-Bis-amido-3,5,6-trichloroben-zenesulfonat (R471811) (natrium 2,4-dicarbamoyl-3,5,6-trichlorobenzene-1-sulfonat). Reference. DTU DOCX 23/1016705

Fødevareinstituttet

29. januar 2024
Side 8 af 10

27. november 2023
DTU DOXX: 23/1016705
bhje

Risikovurdering af drikkevand, der anvendes til saft og juice med restindhold af 4-Bis-amido-3,5,6-trichlorobenzenesulfonat (R471811) (natrium 2,4-dicarbamoyl-3,5,6-trichlorobenzene-1-sulfonat)

Forespørgsel

Fødevarestyrelsen har bedt DTU Fødevareinstituttet om en sundhedsmæssig risikovurdering af et restindhold på 0,00053 mg/kg af 4-Bis-amido-3,5,6-trichlorobenzenesulfonat (R471811), (natrium 2,4-dicarbamoyl-3,5,6-trichlorobenzene-1-sulfonat) i en prøve af drikkevand, der anvendes til fremstilling af saft og marmelade.

Konklusion

Det fundne indhold af metabolitten 4-Bis-amido-3,5,6-trichlorobenzenesulfonat (R471811), (natrium 2,4-dicarbamoyl-3,5,6-trichlorobenzene-1-sulfonat) i drikkevand, som anvendes til fremstilling af saft/marmelade vurderes til at udgøre en ubetydelig sundhedsmæssig risiko.

Vurdering

Metabolitten 4-Bis-amido-3,5,6-trichlorobenzenesulfonat (R471811) (natrium 2,4-dicarbamoyl-3,5,6-trichlorobenzene-1-sulfonat) er en metabolit af chlorothalonil. Chlorothalonil er ikke godkendt til anvendelse i EU.

I EFSA's opinion (EFSA, 2018) vurderes det usandsynlig at metabolitten R471811 har genotoksisk potentiale "*Groundwater metabolites R418503 (SYN548708), R419492 (SYN548765), R471811 (SYN548766), SYN548008 (SYN548738), SYN548580, R611968 (SDS-47525), SYN507900 (SDS-66882) are unlikely to be genotoxic.*"

DTU, Fødevareinstituttet har endvidere i 2021 udarbejdet en sundhedsmæssig vurdering af metabolitten R471811. Her konkluderes:

Det vurderes, at den toksikologiske profil for natrium 2,4-dicarbamoyl-3,5,6-trichlorobenzene-1-sulfonat (R471811) estimeres til at være sammenlignelig med metabolitten chlorothalonil-amidsulfonsyre

CVR-nr. DK-30 06 09 46

29. januar 2024
Side 9 af 10

(R417888), som ikke har nyrer som mål-organ, i modsætning til aktivstoffet chlorothalonil, som er foreslået klassificeret carc. 1B, H350 'kan fremkalde kræft' på baggrund af tumorer i nyrer. Dermed konkluderes, at R471811 ikke er toksikologisk relevant baseret på aktivstoffets fareegenskaber i henhold til vejledningen for relevans vurdering af grundvandsmetabolitter (EC 2003). Metabolitten (R471811) er ikke undersøgt specifikt for reproduktion, udvikling, kronisk toksicitet og carcinogenicitet. Read-across til ADI fastsat for chlorothalonil-amidsulfonsyre (R417888) anvendes i nedenstående risikovurdering. Der er ikke særskilt taget højde for potentielt hormonforstyrrende effekter.
 $ADI\ 192\ mg/kg/dag/100/2/10 = 0,096\ mg/kg/dag.$

I et scenarie, hvor en voksen, der vejer 60 kg, indtager 2 L/kg saft/marmelade hver dag indeholdende 0,00053 mg/kg af metabolitten R471811 udgør eksponeringen: $2\ kg \times 0,00053\ mg/kg/60\ kg = 0,000177\ mg/kg\ lgv/dag.$ Anvendes den af DTU Fødevarerinstitutionens fastsatte ADI på 0,096 mg/kg lgv/dag til risikokarakteriseringen fås: $0,000177\ mg/kg\ lgv/dag/0,096\ mg/kg\ lgv./dag \times 100\% = 0,02\%$ af ADI

I et scenarie, hvor et barn på 3-5 mdr. der vejer 5 kg, indtager 1 L/kg saft/marmelade hver dag indeholdende 0,00053 mg/kg af metabolitten R471811 udgør eksponeringen: $1\ kg \times 0,00053\ mg/kg/5\ kg = 0,000106\ mg/kg\ lgv/dag.$ Anvendes den af DTU Fødevarerinstitutionens fastsatte ADI på 0,096 mg/kg lgv/dag til risikokarakteriseringen fås: $0,000106\ mg/kg\ lgv/dag/0,096\ mg/kg\ lgv./dag \times 100\% = 0,1\%$ af ADI

Konklusion: Det fundne indhold af metabolitten 4-Bis-amido-3,5,6-trichlorobenzenesulfonat (R471811) (natrium 2,4-dicarbamoyl-3,5,6-trichlorobenzene-1-sulfonat) i drikkevand, som anvendes til fremstilling af saft/marmelade, vurderes at udgøre en ubetydelig sundhedsmæssig risiko.

Bodil Hamborg Jensen og Annika Boye Petersen

Referencer

DG SANTE (2019). Final Renewal report for the active substance chlorothalonil finalised in the Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed at its meeting on 22 March 2019 in view of the non-renewal of the approval of chlorothalonil as an active substance in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009.

EFSA (2018). Peer review of the pesticide risk assessment of the active substance chlorothalonil. doi: 10.2903/j.efsa.2018.5126

DTU, Fødevarerinstitutionen (2021). Sundhedsmæssig vurdering af natrium 2,4-dicarbamoyl- 3,5,6-trichlorobenzene-1-Sulfonat (R471811)

Bilag 3. Afgrænsning af forsyningsområde

